LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Asiantuntijalausunto
Asianumero: U 2/2024 vp
Päivämäärä: 23.2.2024

Niina Honkasalo
Verkko-osasto, ilmasto- ja ympäristöyksikkö

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Liikenne ja viestintäministeriön lausunto valtioneuvoston eduskuntakirjelmästä U 2/2024 vp ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettien hävikkien estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää ympäristövaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä. Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut valtioneuvoston kantojen valmisteluun ja yhtyy U-kirjelmässä esitettyyn valtioneuvoston kantaan. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan näkökulmasta kiinnitämme huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

Asetusta sovellettaisiin taloudellisiin toimijoihin, jotka käsittelevät muovipellettejä EU:n alueella yli viisi tonnia vuodessa ja EU:n ja EU:n ulkopuolisiin liikenteenharjoittajiin, jotka kuljettavat muovipellettejä EU:n alueella. Kuljetuksen osalta huomioidaan kuljetus ajoneuvoilla, junavaunuilla tai sisävesialuksilla. Taloudellisiin toimijoihin voi sisältyä myös satamatoimintoja.

Asetusehdotus asettaa seuraavia velvoitteita liikennesektorilla: Asetusehdotuksen mukaan EU:n ja kolmansien maiden liikenteenharjoittajien olisi varmistettava, että hävikin syntyminen vältetään ja jos hävikkiä tapahtuu, EU:n ja kolmansien maiden liikenteenharjoittajien olisi ryhdyttävä välittömiin toimiin sen puhdistamiseksi. EU:n liikenteenharjoittajien olisi myös varmistettava työntekijöiden tehtävänmukainen koulutus ja tarvittava osaaminen ja pidettävä kirjaa toimista asetuksen velvoitteiden noudattamiseksi sekä hävikin arvioiduista vuosittaisista määristä sekä käsiteltyjen muovipellettien kokonaismäärästä. EU:n liikenteenharjoittajien olisi ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle muovipellettien kuljetuksista. Toimivaltaisten viranomaisten olisi perustettava julkinen rekisteri, joka sisältää myös liikenteenharjoittajien osalta tiedon harjoitetusta muovipellettien kuljetuksesta ja muutoksista.

Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO suunnittelee toimia pellettihävikin pienentämiseksi meriliikenteessä. LVM pitää tarkoituksenmukaisena valtioneuvoston kantaa, että asetus ei kata meriliikennettä ottaen huomioon IMO:n valmistelun muovipellettihävikin estämiseksi.

LVM korostaa myös valtioneuvoston kantaa jonka mukaisesti viranomaisille tulevien velvoitteiden tulee olla oikeassa suhteessa toimintaan liittyviin riskeihin ja toiminnanharjoittajien määrään. Tarpeetonta hallinnollista taakkaa viranomaisille ja toimijoille tulee minimoida esimerkiksi EU:n liikenteenharjoittajia koskevien velvoitteiden osalta. Lisäksi rekisterin ulottamisen tarkoituksenmukaisuutta liikenteenharjoittajiin tulee arvioida.

LVM kiinnittää huomioita valtionneuvoston kannassa myös siihen, että neuvotteluissa tulee tarkastella EU:n ulkopuolisia liikenteenharjoittajia koskevia vaatimuksia ja niiden valvontaa huomioiden pellettihävikin tehokas estäminen, tasapuolinen toimintaympäristö ja valvontaan liittyvät haasteet.